

LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN

Restaureringsplan för Järkö i Natura 2000-området Järkö, SE0410098, i Karlskrona kommun

Restaureringsplan inom Life+ projektet GRACE för delområde
Järkö.

Inledning

Restaureringsplanen beskriver vad som ska göras i naturreservatet för att nå de mål som är uppsatta inom Life + projektet GRACE (Grazing and Restoration of Archipelago and Coastal Environments)

BESKRIVNING

1. Syfte

Att restaurera de inom området förekommande naturtyperna som ingår i EU:s nätverk av skyddsvärda områden, Natura 2000, så att de kan nå gynnsam bevarandestatus.

Syftet ska nås genom att:

- Röja träd och buskar.
- Stängsla, fållindela.
- Utöka betesdriften.

2. Beskrivning av området

2.1 Uppgifter om området

Natura 2000-område	SE0410098
Naturreservat	Järkö
Restaureringsareal:	20 ha
Restaureringsområden:	Järkö
Län:	Blekinge län
Kommun:	Karlskrona kommun
Förvaltare:	Länsstyrelsen i Blekinge

Tabell 1: Naturtyper som förväntas efter restaurerings- och skötselåtgärder.

Kod	Natura 2000-habitat
5130	Enbuskmarker nedanför trädgränsen

2.2 Allmän beskrivning av området

Järkö, en ö strax öster om Sturkö i Blekinge skärgård, har under århundranden nyttjats för bete och slåtter, vilket i hög grad ännu präglar natur- och kulturmiljön. Begränsade partier uppodlades under 1800-talet och

strukturen av ett odlingslandskap med små inägor och hävdad utmarksbete av främst enbuskmarker finns ännu kvar.

Ön är viktig för det rörliga friluftslivet, inte minst är de fina hällmarkerna populära för båtburna badgäster. Inom stora delar av ön har busk- och trädskiktet tätat under senare år på grund av minskad hävd och värden knutna till hävdade naturtyper riskerar att på sikt gå förlorade om inte insatser görs. Inom projektet planeras röjning och gallring av 20 ha betesmark med efterföljande fällindelning och intensifierad hävd.

2.3 Biologiska bevarandevärden

Järkö utgörs huvudsakligen av berghällar, enbuskvedar, ängsmarker, lövskogsdungar och några mindre kärr. Riklig förekomst av betad ljung visar på lång hävdkontinuitet.

Fågellivet på ön domineras av småfåglar i buskmarkerna. Ormvråk häckar tidvis på ön och det finns fladdermöss.

2.4 Kulturhistoriska bevarandevärden

Laga skifte ägde rum 1906 och ön delades upp i tre olika fastigheter. Ungefär 6 ha av marken utnyttjades då som åker och strax under 2 ha som äng. Resterande yta betades. Åkerbruket och slåttern förekom på Järkö fram till 1930-talet och därefter har ön enbart utnyttjats till bete. Än idag bor det en fast boende på ön.

Det som minner om att ön tidigare varit mer brukad är diken, stenmurar och mindre odlingsrösen.

2.5 Bevarandevärden för friluftslivet

Ön utnyttjas flitigt för friluftsliv. Med sina enbuskmarker och öppna hällmarker, omväxlat med öppna gräsmarker och strandängar, med närheten till havet och skärgårdsmiljön, ger den jämte de markhistoriska värdena även ett skönhets- och upplevelsevärde.

RESTAURERINGSÅTGÄRDER

3. Övergripande

Målsättningen är att genom röjning/gallring och intensifierad hävd återskapa ett välutvecklat utmarksbete med gynnsam bevarandestatus för N 2000 habitatet 5130 på ön Järkö.

3.1 Restaureringsområden med mål och åtgärder

Restaureringsområde Järkö

Igenväxningen är kraftig på delar av ön och det är både busk- och trädskiktet som behöver glesas ut. Restaureringsarbetet utförs inom 2 delområden, A och B.

Delområde	Areal (ha)
A	17,3
B	2,7

Delområde A

Beskrivning:

Den norra delen av ön är idag mycket igenväxt. Framför allt är det en som finns i täta bestånd, men också större dungar med björk och asp. I området hittas också rikligt med apel men även rönn och en del ekar. Hällmark med mycket ljung växlar med gräsmark. På några ställen växer örnbräken tätt. Flera områden som är något fuktigare än övrig mark finns.

Restaureringsmål:

- Restaureringsområdena skall långsiktigt hålla gynnsam bevarande status för N 2000 habitatet 5130.
- Enstaka enar, bärande träd eller buskar lämnas kvar inom naturtypen 5130. Även ett fåtal karaktärsträd av främst ek, björk och tall sparas. Dessa lämnas med fördel i skrevor eller i anslutning till impediment. Enstaka och sammanhängande buskage lämnas som skydd åt betesdjuren.

Åtgärder:

- Gallring/röjning. Gallring och röjning av träd och enbuskar tills restaureringsmålet är uppnått. Träd och buskar som ska sparas märks ut.
- Virke som kan användas till ved kan tillvaratas
- Grenar, ris och andra växtdelar skall eldas hopsamlade på lämplig plats. Eldning får inte ske på eller i anslutning till större stenblock eller direkt på stenhällar samt i närheten av kulturlämningar.
- Underhållsröjning utförs efter behov.
- Stängsla för fällindelning för att uppnå bättre betesresultat.
- Restaureringsbete under 2012 tom 2015. Därefter fortsatt bete, kombinerat får och nötkreatur. Avbetningen ska uppfylla skötselplanens krav.

Delområde B

Beskrivning:

Området ligger i den södra delen av ön. På södra Järkö finns planterad tallskog. Igenväxningen inom restaureringsområdet består främst av enar samt äldre och yngre träd och sly av björk, tall och gran samt lärk. I området finns det också ett sammanhängande parti med ekar som står trångt. Enstaka rosbuskar finns och bör sparas. På några ställen växer örnbräken tätt. Även

på denna del av ön varierar hållmarken med gräsmark. Flera områden som är något fuktigare än övrig mark finns.

Restaureringsmål:

- Restaureringsområdena skall långsiktigt hålla gynnsam bevarande status för N 2000 habitatet 5130.
- Enstaka enar, bärande träd eller buskar lämnas kvar inom naturtypen 5130. Även ett fåtal karaktärsträd av främst ek, björk och tall sparas. Dessa lämnas med fördel i skrevor eller i anslutning till impediment. Enstaka och sammanhängande buskage lämnas som skydd åt betesdjuren.

Åtgärder:

- Gallring/röjning. Gallring och röjning av träd och enbuskar tills restaureringsmålet är uppnått. Träd och buskar som ska sparas märks ut.
- Virke som kan användas till ved kan tillvaratas
- Grenar, ris och andra växtdelar skall eldas hopsamlade på lämplig plats. Eldning får inte ske på eller i anslutning till större stenblock eller direkt på stenhällar samt i närheten av kulturlämningar.
- Underhållsröjning utförs efter behov.
- Stängsla för fällindelning för att uppnå bättre betesresultat.
- Restaureringsbete under 2012 tom 2015. Därefter fortsatt bete, kombinerat får och nötkreatur. Avbetningen ska uppfylla skötselplanens krav.

4. Arbetsgång

Arbetet utförs under perioden 1 januari 2012 till och med den 31 december 2015.

Tidsperiod 1 (20120101-20121231)

- Under 2012 betas delområdena under vegetationsperioden, 20ha. Sambete av nöt och får.

Tidsperiod 2 (20130101-20131231)

- Uppmärkning av restaureringsområdena, 20 ha.
- Märkning i träd- och busk skikt.
- Uppmärkning av kulturlämningar.
- Maskinell och/eller manuell huggning och röjning under höst och vinter när vädret tillåter.
  - I större trädområden gäller underröjning samt ringbarkning av aspar under denna tidsperiod.
- Ved tillvaratas om önskemål finns.
- Ris samlas ihop och eldas på lämpliga platser.
- Under 2013 betas delområdena under vegetationsperioden. Sambete av nöt och får.

Tidsperiod 3 (20140101-20141231)

- Underhållsröjning om behov föreligger på tidigare röjda ytor.
- Under 2014 betas delområdena under vegetationsperioden. Sambete av nöt och får.

Tidsperiod 4 (20150101-20151231)

- Ev. ny uppmärkning av restaureringsområdena, 20 ha.
- Ev. ny uppmärkning av träd och buskar som ska lämnas.
- Ev. ny uppmärkning av kulturlämningar.
- Maskinell och/eller manuell huggning och röjning av större trädområden under höst och vinter när vädret tillåter.
- Ved tillvaratas om önskemål finns.
- Ris samlas ihop och eldas på lämpliga platser.
- Underhållsröjning om behov föreligger på tidigare röjda ytor.
- Under 2015 betas delområdena under vegetationsperioden. Sambete av nöt och får.

4. Skötsel efter restaurering

Skötsel sker genom bete under vegetationsperioden och vid behov röjning av sly och buskar. Efter restaureringen skall betesersättningen övergå till de ersättningsformer som finns inom landsbygdsprogrammet.

5. Uppföljning

Uppföljning ingår ej i det praktiska restaureringsarbetet, men måste genomföras i samklang med detta. Basinventeringen säkerställer att det är möjligt att utvärdera resultat och rapportera resultatet till EU.

Projektledningen för Life+ Grace ansvarar för att

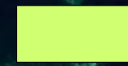
- Digitala foton tas före och efter restaureringsåtgärderna
- Flygbilder i färg beställs som visar läget före och efter restaurering
- Basinventering utförs före åtgärderna i de områden där detta tidigare inte är gjort
- Basinventering efter restaureringsåtgärder genomförs senast före projektet avslutas (2016)
- Digitala fotografier tas under arbetets gång.

Järkö

Naturtyper

5130

jordbruksstöd

gräns Natura 2000

